

**Tegusama
elu kodud**

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 24.08.2026 nr 1.2-2/73-1

Meie 09.09.2026 nr ERF3/6348-2

Vastus Sotsiaalkaitseministri määrusele

Toetame eelnõu eesmärki vähendada ebaproportsionaalset halduskoormust ja viia taristu kestvusnõue kooskõlla Euroopa Liidu viieaastase nõudega. Samas vajavad eesmärgipärase kasutamise mõiste, viieaastasest perioodist erandi tegemise kord ning kolmekuulise etteteatamise nõude rakendumine täpsustamist, et vältida teenuseosutajatele ja inimestele ebaselgust ning põhjendamatuid üleminekuriiske.

1. Eesmärgipärase kasutamise mõiste ajutiste asenduskohtade puhul

Küsimus

Kas erihoolekande taristu eesmärgipäraseks kasutamiseks loetakse olukord, kus toetuse abil soetatud või kohandatud korterit kasutatakse vajaduspõhiselt ajutiste asenduskohtadena klientidele, kes vajavad teatud perioodil eraldatust, kuid muul ajal võib korter olla ajutiselt tühi või kasutuses teenuse osutamist toetavaks tegevuseks, näiteks töötajate koolitamiseks?

Põhjendus

Eelnõu seob eesmärgipärase kasutamise taotluse rahuldamise otsusega, kuid ei ava, kui pidev peab olema klientide majutamine ega millised kõrval- või ajutised kasutusviisid on lubatud. Erihoolekandeteenuse tegelik vajadus võib olla muutuv ning ajutine vaba periood ei tähenda tingimata, et taristu oleks teenuse eesmärgist kõrvale kaldunud.

Ettepanek

Palume lisada seletuskirja näitlik, kuid mitte ammendav selgitus, et eesmärgipärast kasutamist hinnatakse taristu põhifunktsiooni, valmisoleku ja tegeliku seose järgi erihoolekandeteenuse osutamisega. Ajutine tühjuna seismine või teenuse osutamist toetav kõrvalkasutus ei peaks automaatselt tähendama nõude rikkumist, kui korter säilib teenuse vajadusteks ja kõrvalkasutus ei takista selle kasutuselevõttu klientide jaoks.

Soovituslik seletuskirja täiendus: „Taristu eesmärgipärase kasutamise nõue ei eelda tingimata katkematut täituvust. Eesmärgipäraseks võib lugeda ka taristu vajaduspõhist kasutamist ajutiste asenduskohtadena ning ajutist teenuse osutamist toetavat kõrvalkasutust, kui taristu põhifunktsioon säilib ja selle kasutamine erihoolekandeteenuse osutamiseks ei ole takistatud.“

2. Viieaastase kestvusperioodi lühendamise või kasutuse muutmise kooskõlastamine

Küsimused

Kas eelnõu sõnastus „välja arvatud juhul, kui tegevuste muudatused on rakendusasutusega kooskõlastatud“ võimaldab kokku leppida ka selles, et konkreetset korterit kasutatakse algses eesmärgis vähem kui viis aastat?

Millistel alustel, menetluses ja tähtaja jooksul rakendusasutus sellise muudatuse kooskõlastab või kooskõlastamata jätab?

Kas kooskõlastus võib hõlmata taristu osalist kasutamist, ajutist kasutuspausi, kasutusotstarbe muutmist või ühe teenuseliigi asendamist teise erihoolekandeteenusega?

Põhjendus

Erand on sisuliselt oluline, kuid selle ulatus ja otsustuskriteeriumid ei ole eelnõus ega seletuskirjas piisavalt selged. Õigusselguse huvides ei tohiks toetuse saaja kanda riski, et paindlikkust võimaldav säte jääb praktikas ettearvamatuks. Samuti tuleb vältida terminoloogilist segadust rakendusasutuse ja rakendusüksuse vahel.

Ettepanekud

Täpsustada seletuskirjas, et kooskõlastatav tegevuste muudatus võib põhjendatud juhul puudutada ka algse kasutuse lõpetamist enne viie aasta täitumist, kuid üksnes ulatuses, milles see on kooskõlas Euroopa Liidu õiguse, toetuse andmise tingimuste ja taotluse rahuldamise otsusega.

Kirjeldada kooskõlastamise minimaalne menetlus: taotluse sisu, pädev asutus, otsustamise põhimõtted, menetlustähtaeg, otsuse vorm ning võimaliku keeldumise peamised alused.

Ühtlustada eelnõus ja seletuskirjas terminid ning nimetada üheselt, kas pöördumine esitatakse Sotsiaalministeeriumile kui rakendusasutusele või mõnele rakendusüksusele.

3. Kolmekuuline etteteatamistähtaeg ja pooleliolevad ümberkorraldused

Küsimused

Kuidas kohaldub vähemalt kolmekuuline etteteatamistähtaeg muudatustele, mille ettevalmistamine või elluviimine on alanud enne määruse jõustumist?

Kas kavandatav nõue tähendab, et kui teenuseosutaja soovib lõpetada kogukonnas elamise teenuse osutamise korterites septembris 2026, kuid määrus jõustub vahetult enne seda, tuleb lõpetamine igal juhul vähemalt kolm kuud edasi lükata?

Kas enne määruse jõustumist Sotsiaalministeeriumile või muule pädevale asutusele antud teave loetakse uue korra kohaseks teavituseks?

Kas kiireloomulisel või kliendi huvidest tuleneval juhul on võimalik rakendada lühemat etteteatamistähtaega?

Põhjendus

Eelnõu jõustub üldises korras, kuid ei sisalda rakendussätet juba kavandatud muutuste kohta. Kohene kolmekuuline ooteaeg võib takistada varem ette valmistatud teenusekorralduslike otsuseid, kuigi teavitamiskohustuse eesmärk on anda riigile ülevaade, mitte säilitada pärast viieaastase kestvusperioodi lõppu kooskõlastamis- või vetoõigus.

Ettepanekud

Lisada üleminekusäte, mille kohaselt ei kohaldata kolmekuulist tähtaega muudatusele, mille kohta on enne määruse jõustumist pädevale asutusele kirjalikult teada antud või mille elluviimiseks on enne jõustumist tehtud tõendatavad siduvad korralduslikud otsused.

Teise võimalusena sätestada määruse jõustumisel lühike üleminekuperiood ning lugeda selle jooksul esitatud teavitus tähtajapäraseks ka juhul, kui muudatus viiakse ellu enne kolme kuu möödumist.

Lisada erand, mis võimaldab põhjendatud kiireloomulisel juhul, eelkõige klientide turvalisuse, heaolu või teenuse jätkuvuse tagamiseks, rakendada lühemat tähtaega, teavitades rakendusasutust esimesel võimalusel.

Täpsustada seletuskirjas sõnaselgelt, et pärast viieaastase kestvusnõude lõppu on tegemist teavitamise, mitte kooskõlastamise kohustusega, ning kirjeldada, millised õiguslikud tagajärjed võivad kaasneda teavitamata jätmisega.

Mõjude analüüsis hinnata eraldi poolleiolevate teenuse ümberkorralduste mõju. Väide, et muudatus ei mõjuta teenuste kättesaadavust ega kvaliteeti, vajab sidumist praktiliste juhtumitega, kus taristu kasutus muutub pärast kestvusperioodi lõppu.

Selgitada, miks lõpeb teavitamiskohustus just 31. detsembril 2035 ning kuidas toimida juhul, kui eelnõus viidatud reformi ajakava muutub.

Kokkuvõte

Palume eelnõu ja seletuskirja enne vastuvõtmist täiendada nii, et oleks üheselt arusaadav:

- (1) millal on vajaduspõhine või ajutine kasutus eesmärgipärane;
- (2) milliseid muudatusi saab viieaastase perioodi jooksul kooskõlastada ja millise menetluse alusel;
- (3) kuidas kohalduvad kolmekuuline etteteatamistähtaeg enne määruse jõustumist alustatud ümberkorraldustele;
- (4) millised on teavitamiskohustuse rikkumise õiguslikud tagajärjed. Sellised täpsustused toetaksid eelnõu enda eesmärki vähendada halduskoormust ja suurendada õigusselgust, jättes samal ajal teenuseosutajatele vajaliku paindlikkuse klientide vajadustest lähtuvate otsuste tegemiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ragnar Vaiknemets
juhatuse esimees

Ragnar Vaiknemets
58362316 (501) Ragnar.Vaiknemets@hoolekandeteenused.ee